

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ได้รับการสรรหา
เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๖๔.๐๑/๔๕๖๐ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลความได้ว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้รับทราบจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ได้รับการสรรหาเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาว่า เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีตามข้อ ๕ แห่งข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้มีมติให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอไปยังสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติต่อไป ซึ่งต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ตอบข้อหารือว่า คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พิจารณาประเด็นข้อหารือของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาแล้วมีความเห็นเป็นสองฝ่ายและมีข้อเสนอแนะว่าเพื่อให้ได้ข้อยุติ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาควรนำเรื่องดังกล่าวหารือไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาพิจารณาเห็นสมควรนำเรื่องดังกล่าวหารือต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อโปรดพิจารณาและมีคำวินิจฉัยเพื่อจะได้ถือปฏิบัติต่อไป

ต่อมา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๖๔.๐๑/๔๗๘๔ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เสนอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ประเด็นข้อหารือมีความชัดเจนยิ่งขึ้น สรุปลความได้ว่า มหาวิทยาลัยโดยสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้พิจารณาเห็นว่า ข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดคุณสมบัติของอธิการบดีและให้อำนาจมหาวิทยาลัยในการกำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมไว้ในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีคุณธรรม จริยธรรม ที่สมควรต่อการคัดเลือกเป็นอธิการบดี ซึ่งเป็นตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษาในการบริหารจัดการด้านนโยบาย วิชาการ และทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความถูกต้องในแนวปฏิบัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจึงขอหารือว่า ข้อ ๕ (๔) แห่งข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ มีนัยขัดหรือแย้งกับมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) ได้พิจารณาข้อหาหรือของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า สภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยามีอำนาจตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในการออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ และข้อ ๕ (๔) แห่งข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) พิจารณาแล้ว เห็นว่า มาตรา ๒๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้อธิการบดีนั้น จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙ โดยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และกระบวนการสรรหาต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ว่าเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และคุณสมบัติเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย และเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย และเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ มาตรา ๒๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บัญญัติคุณสมบัติของอธิการบดีว่า ต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รวมทั้งมีคุณสมบัติอื่นและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และโดยที่

^๑มาตรา ๒๘ อธิการบดีนั้น จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง โดยคำแนะนำของสภามหาวิทยาลัยจากผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๒๙

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี ให้เป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัย โดยกระบวนการสรรหาซึ่งต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญ และคุณสมบัติเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัย และเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย

(๒) กระบวนการสรรหาจะต้องเน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของบุคลากรของมหาวิทยาลัยและบุคคลในท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการของมหาวิทยาลัย

^๒มาตรา ๒๙ อธิการบดีต้องสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่าจากมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง และได้ทำการสอนหรือมีประสบการณ์ด้านการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือเคยดำรงตำแหน่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยหรือสภาสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่สภามหาวิทยาลัยรับรอง หรือดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งศาสตราจารย์ รวมทั้งมีคุณสมบัติอื่นและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย

มาตรา ๑๘ (๒)^๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ในการออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย สภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาจึงได้ออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งข้อ ๕ (๔)^๔ แห่งข้อบังคับดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามประการหนึ่งคือ เคยเป็นบุคคลล้มละลาย จึงเห็นว่า การที่มาตรา ๒๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติให้อธิการบดีมีคุณสมบัติอื่นและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับของมหาวิทยาลัย เป็นกรณีที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มุ่งประสงค์ที่จะให้อำนาจแก่สภามหาวิทยาลัยในการออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี รวมทั้งคุณสมบัติอื่นและลักษณะต้องห้ามเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ด้วย ส่วนการที่สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีเป็นอย่างนั้น เป็นเรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของสภามหาวิทยาลัยที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๘) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่สภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘ (๒) มาตรา ๒๘^๖ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ออกข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเป็นกรณีที่สามรถกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนการที่ข้อ ๕ (๔) แห่งข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ เคยเป็นบุคคลล้มละลาย นั้น เมื่อสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาได้พิจารณาเห็นสมควรกำหนดว่า บุคคลผู้เคยล้มละลายเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดและรับผิดชอบการบริหารงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และการกำหนดลักษณะต้องห้ามดังกล่าวก็ไม่มีลักษณะที่ขัดหรือแย้งกับคุณสมบัติของอธิการบดีตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗

^๓มาตรา ๑๘ สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจและหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และโดยเฉพาะให้มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และอาจมอบให้ส่วนราชการใดในมหาวิทยาลัยเป็นผู้ออกกฎ ระเบียบ ประกาศและข้อบังคับสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นเป็นเรื่อง ๆ ก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ข้อ ๕ ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เคยเป็นบุคคลล้มละลาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

ดังนั้น ข้อ ๕ (๔)^๗ แห่งข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ขัดหรือแย้งกับ มาตรา ๒๘^๘ และมาตรา ๒๙^๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗

(นายชูเกียรติ รัตนชัยชาญ)
เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
เมษายน ๒๕๕๗

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น
^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น
^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น